

PAŁAC SASKI

NIEZWYKŁE MIEJSCE W NIEZWYKŁYM MIEŚCIE

**NIEMI ŚWIADKOWIE
HISTORII – ZABYTKI I SYMBOLE
KULTURY POLSKIEJ**

SCENARIUSZ LEKCJI HISTORII DLA SZKOŁY PODSTAWOWEJ

SCENARIUSZ LEKCJI DLA SZKOŁY PODSTAWOWEJ

TEMAT: Niemi świadkowie historii – zabytki i symbole kultury polskiej. (1–2 godz. lekcyjne)

Materiał przeznaczony jest do realizacji na lekcji historii lub godzinie wychowawczej.

Uwaga wstępna:

Zamysł przeprowadzenia zajęć dotyczących tematu odbudowy Pałacu Saskiego składa się z dwóch części. Pierwsza część to scenariusz poświęcony wprowadzeniu do tematyki zabytków, ich ochronie prawnej oraz roli dla dziedzictwa narodowego. Natomiast druga część to scenariusz poświęcony odbudowie Pałacu Saskiego (do nauczyciela należy wybór, ile jednostek lekcyjnych poświęci na przeprowadzenie każdego z tych zagadnienia: dwie czy cztery). Lekcja pierwsza to wprowadzenie do tematyki czym jest „zabytek” i jego ochrona prawna. Lekcja druga to zapoznanie uczniów z tym, jakie jest znaczenie zabytków w kulturze i historii na podstawie historii Pałacu Saskiego.

Podstawa programowa nauczania historii w szkole podstawowej szczególnie podkreśla, jak ważne jest kształtowanie więzi z krajem ojczystym, świadomości obywatelskiej, postawy szacunku i odpowiedzialności za własne państwo, utrwalanie poczucia godności i dumy narodowej. Jak istotne jest budzenie przekonania, że nie można budować przyszłości bez pamięci historycznej, bez kształtowania szacunku dla dziedzictwa narodowego oraz wyrabiania poczucia troski o pamiętki i zabytki historyczne. Ponadto rozbudzanie zainteresowań własną przeszłością, swojej rodziny oraz historią lokalną i regionalną są podstawą budowania szacunku dla innych ludzi oraz dokonań innych narodów.

Treści nauczania (wymagania szczegółowe podstawy programowej)

Klasa IV

II. Najważniejsze elementy polskiego dziedzictwa kulturowego. Uczeń:

1) wiąże najważniejsze zabytki i symbole kultury polskiej z właściwymi regionami.

III. Refleksja nad historią jako nauką. Uczeń:

3) rozpoznaje rodzaje źródeł historycznych.

Klasa V–VIII

XI. Rzeczpospolita Obojga Narodów i jej sąsiedzi w XVII wieku. Uczeń:

6) rozpoznaje charakterystyczne cechy kultury baroku, odwołując się do przykładów architektury i sztuki we własnym regionie.

XVI. Rzeczpospolita w dobie stanisławowskiej. Uczeń:

1) rozpoznaje charakterystyczne cechy polskiego oświecenia i charakteryzuje przykłady sztuki okresu klasycyzmu z uwzględnieniem własnego regionu.

Cele ogólne:

- rozwijanie świadomości na temat znaczenia dziedzictwa kulturowego;
- rozbudzanie zainteresowania materialnymi świadectwami przeszłości.

Cele szczegółowe.

Uczeń:

- wyjaśnia, czym jest zabytek;
- wymienia przykłady zabytków;
- potrafi wskazać formy ochrony zabytków;
- wyjaśnia potrzebę ochrony zabytków i ich opieki;
- określa rolę zabytków we współczesnej kulturze i historii;
- potrafi pracować w grupie podczas wykonywania zadań.

Metody i formy pracy:

- burza mózgów;
- mapa myśli;
- rozmowa nauczająca;
- praca w grupach;
- praca indywidualna.

Środki dydaktyczne:

- strony internetowe
<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20031621568/U/D20031568Lj.pdf> (Ustawa o ochronie zabytków); https://samorzad.nid.pl/baza_wiedzy/czym-jest-zabytek-i-jakie-sa-jego-rodzaje/; <https://wkz.szczecin.pl/zabytki/warto-wiedziec/zabytek-definicja> i <https://kultura.wzp.pl/attachments/article/113/Przewodnik.pdf>;
- kartony (10 sztuk);
- kolorowe flamastry.

Tok lekcji

Zadanie poprzedzające lekcję

1. Czynności organizacyjne / wstępne

2. Ogniwio wiążące

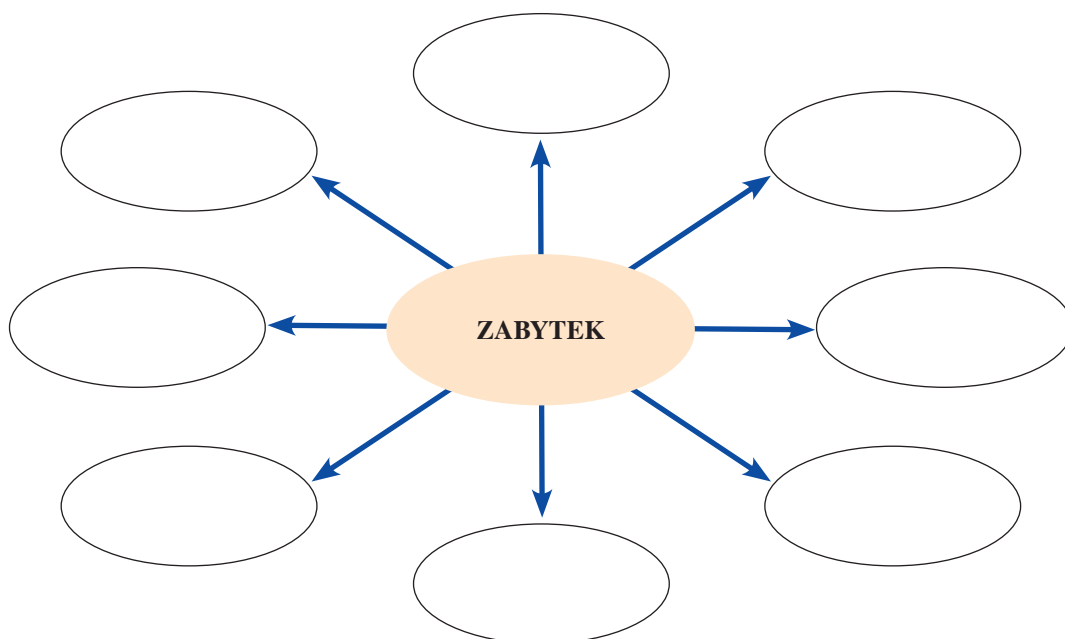
a) Napisz na tablicy temat lekcji. Zapytaj uczniów, z czym kojarzy im się pojęcie „zabytek”. Wykorzystaj metodę burzy mózgów. Skojarzenia uczniów zapisujcie na tablicy. Po wyczerpaniu wszystkich pomysłów, podsumuj odpowiedzi uczniów. Podkreśl, że zabytki są materialnym świadectwem historii, przekazują wiedzę o czasach, w których powstały: o ówczesnej kulturze, osiągnięciach w sztuce, nauce, gospodarce. Stanowią pamiątkę życia codziennego, ale też dokument niecodziennych wydarzeń.

b) Powiedz, że obecną definicję „zabytku” określa Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Zapisz na tablicy definicję.

ZABYTEK – nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową.

Jeśli będzie taka potrzeba, wyjaśnij szczegółowo definicję.

c) Poproś uczniów o wymienienie przykładów zabytków. Wykonajcie to zadanie za pomocą narysowanej na tablicy mapy myśli.

Podsumowując, podkreśl, że wszystkie zabytki stanowią zasoby dziedzictwa kulturowego. Podzielone zostały na rodzaje i podlegają prawnej ochronie.

3. Zajęcia właściwe

a) Podziel uczniów na 5 grup. Każdej grupie rozdaj karton papieru i flamastry. Wyznacz czas na wykonanie zadania. Uczniowie mogą wykonać zadanie wykorzystując metodę mapę myśli.

Grupa I – Na podstawie informacji ze strony https://samorzad.nid.pl/baza_wiedzy/czym-jest-zabytek-i-jakie-sa-jego-rodzaje/ przedstawia rodzaje zabytków w Polsce.

Grupa II – Na podstawie informacji ze strony <https://wkz.szczecin.pl/zabytki/warto-wiedziec/zabytek-definicja> przedstawia formy ochrony zabytków.

Grupa III – Na podstawie informacji ze strony <https://blog.ongeo.pl/co-to-jest-zabytek> przedstawia informację, kto odpowiada za ochronę zabytków w Polsce.

Grupa IV – Na podstawie informacji ze strony <https://nid.pl/pomniki-historii/> przedstawia informację, czym są pomniki historii i jaka jest procedura ich wyboru.

Grupa V – Na podstawie informacji ze strony <https://wkz.szczecin.pl/zabytki/warto-wiedziec/zabytek-definicja>, <https://nid.pl/pomniki-historii/> przedstawia formę graficzną logotypów nadawanych zabytkom i informuje o trybie ich nadawania.

Po wykonaniu zadania uczniowie prezentują swoje prace na forum klasy. Podsumujcie wspólnie przedstawione informacje. Poproś uczniów o zapisanie na tablicy ważnych informacji z prezentacji grup.

Przykłady informacji, do których powinni dojść uczniowie:

- *Zabytki są materialnym świadectwem historii, są elementem dziedzictwa narodowego.*
- *Zabytki w Polsce podlegają ochronie prawnej na podstawie ustawy o ochronie zabytków (Dz.U.2003 Nr 162 poz. 1568).*
- *Zabytki dzieli się na: ruchome, nieruchome i archeologiczne.*
- *Ochrona zabytków stanowi zadanie zarówno administracji rządowej, jak i samorządowej. Do sprawowania ochrony nad zabytkami powołano wyspecjalizowane służby konserwatorskie.*
- *Zabytki chronione prawem posiadają własne logo – międzynarodowy symbol ochrony zabytków.*
- *Zabytki są elementem dziedzictwa narodowego.*
- *Zabytki sztuki i kultury łączą przeszłość z przyszłością, świadczą o dziejach ludzkości, mówią nam o czynach przodków, o ich życiu, dążeniach i upodobaniach.*

b) Poproś uczniów o uszeregowanie zapisanych wiadomości, zaczynając od najważniejszej. Podsumuj wybory uczniów.

Podkreśl, jak ważne jest pielęgnowanie i dbanie o zabytki. Nie można budować przyszłości bez pamięci historycznej, bez kształtowania szacunku dla dziedzictwa narodowego oraz wyrabiania poczucia troski o pamiętki i zabytki historyczne. Jak wielką wartość mają dla nas świadectwa pamięci w kształtowaniu tożsamości, wrażliwości estetycznej. A naszym obowiązkiem jest przekazać tę wartość przyszłym pokoleniom.

4. Podsumowanie zajęć

a) Przydziel kolejne zadania grupom (możesz poprosić o zmianę osób w grupach, bądź pozostawić takie same składy osobowe), rozdaj arkusze papieru i kolorowe flamastry.

Zadaniem każdej z grup będzie przygotowanie kampanii, w formie plakatu, na rzecz ochrony zabytków. Po wykonaniu zadania uczniowie prezentują swoje plakaty na forum klasy.

b) Po prezentacji poproś każdego ucznia o dokończenie zdania (do wyboru):

1. Uważam, że ochrona zabytków jest naszym obowiązkiem, ponieważ...
2. Uważam, że powinniśmy dbać o pomniki historii, ponieważ...

Propozycja pracy domowej

Poproś uczniów o przygotowanie w domu informacji na temat historii Pałacu Saskiego w Warszawie (rok powstania, lata przebudowy, kolejni właściciele, przeznaczenie pałacu w kolejnych latach, okoliczności zburzenia pałacu). Informacje te będą potrzebne na następnej lekcji *Po co nam zabytki? Odbudowa Pałacu Saskiego*.